

FOTÓK: KÖRÉ KÁROLY

AMIT A SZÜCSMESTERSÉGRŐL TUDNI ÉRDEMES

Ősi viselet a szőrmebunda

Bundák, sapkák, nyakbavalók készülnek a szücsműhelyben. A bundát viselők és a szörmeruhákat elutasítók manapság parázs vitát folytatnak a divat etikai megítéléséről. Az állati prémeket pedig már az ősember is feldolgozta, hogy a fagyhalál ellen védekezzen.

A szücs munkája akkor kezdődik, amikor a cserzőé befejeződik. Az állatot a vadász lelövi, illetve a tenyésztő leöli, majd szakszerűen megnyúzza. Bőrét krómosan, cersavasan vagy hangyasavasan feláztatják, majd az úgynevezett húsoló géppel levágják a felesleges húscsatorákat és zsírréteget. A tisztítás után a bőrt tartósítás céljából egy speciális olajjal átkenik, majd szükség esetén a prémet a kívánt színűre befestik. A prémet ebben az állapotban szállítják a szücsműhelybe.

A SZÜCS ÁTVETTE AZ ANYAGOT

A takarékos szücs igyekszik az anyagot teljes egészében felhasználni. Vágáskor tehát nem keletkezik hulladék, mert a kisebb darabok is alkalmasak legalább egy kulcstartónak.

A legszebb darabokból általában bunda, sapka készül, de a szücsműhelyből kanapéra való párna, ágytakaró vagy fali dísz is kikerül.

Az iparosok természetesen nem csak új darabokat készítenek. Egyre több megrendelő igényli, hogy régi bundáját felújítsák. Ez azonban az anyag állapotától függően lehetséges. Megeshet, hogy egy része már elkopott, de mellényhez, sapkához esetleg dísztárgyhoz még felhasználható.

Tasnádi István szücsmester lapunknak elmondta: egy jobb minőségű prém sem bírja tovább átlagosan 20–25 évnél. Ennyi egy bunda élettartama, kerüljön az néhány tízezer, vagy akár több millió forintba. Egyik prém sem időt álló, meglátszik rajta az idő.

– A leggyengébb minőségű szőrme a hőr-csögé. A belőle készített divatáru akár 5–10 év alatt is elhasználódhat. A bárányé tartósabb, ha jól van kikészítve, 30–35 évig is kibírja. A nutriabunda viselhetősége 15–20 évig tart. Természetesen kérésre műszőrmevel is dolgozunk, de azt szücsként kevésbé kedvelem. A műszálas anyag viselése különben is egészségtelen, mert az nem képes szellőzni. Ha egy állati prémet elásunk a földbe, öt év alatt lebomlik. Egy műszőrme ötven év múlva is változatlan állapotban marad.

A legértékesebb bőrök, az úgynevezett nemes szőrme a nerc, a pézsmá, a róka, a csin-csilla és a mosómedve. A

közönséges szőrme közé soroljuk a juhót, a nyulat, illetve a kecskegidát.

A SZÜCS SZERSZÁMAI

A szücs munkájának közel 80 százalékát kézzel, vagy kézi szerszámokkal végzi. Varrógépe a szabótól abban különbözik, hogy élben fogja össze az anyagot, miközben a szabó egymásra teszi a két darabot. A szücs gépe egy szállal varr, a szabóé kettővel. Tasnádi úr gépe közel 40 éve van tökéletes állapotban, de néha az édesapjától örökölt, 80 esztendő megért masinát is használja. A gépek olyan erősen varrnak, hogy az anyagot utána igen nehéz széttépni. Próbáltuk ugyan, de kudarcot vallottunk.

A prém vágásához tilos ollót használni, hiszen az ollóval a szőrszálakat is átvágnák. A szücsmester egy igen éles szücs-késsel dolgozik. A prémet megfordítja, és annak bőrös oldalát szabja. A rézfésűvel a prémet fésülik a szőrszálak egyenletessége, elvegyülése végett.

A különböző stílusú sapkákhöz más-más formákat alkalmaznak. A szőrmet a ruhakészítés előtt táblákra szegezelve kifeszítik.

EGY BUNDA SZÜLETÉSE

A szücs először leveszi a megrendelő méreteit. Nagy valószínűséggel van már a műhelyében hasonló méretű papírsablon. A bunda részei a két ujj, a két háta és a két eleje, illetve a nyakrész.

A sablon alapján a bunda egyes részeit kivágják a szőrmeből, majd vékony szegekkel kifeszítik egy táblára, és 3–4

A vadállatok bundája többnyire alkalmatlan ruházati célokra az erős, ezáltal törekeny szőrszálak miatt. Tévhit, hogy az angol testőrök medvekucsmát viselnek. A medve bőre túl vastag (5–6 milliméter), a belőle készült fejfedő ezáltal túl nehéz lenne.

napig állni hagyják. Ezzel a bőrt tulajdonképpen edzik. A darabokat ezután összevarrják. A bőr, a szőrme önmagában hideg lenne, ezért mindenképpen szükség van bélésre is. A bélést készíthet szintetikus anyagból, esetleg hulladékgyapjából összevarrt bélésanyagból, amit ezután selyembéléssel fednek le. A kétfajta bélés darabjait ugyanúgy kiszabják, majd összevarrják, természetesen hagyományos varrógéppel. Miután bevarrták a bundába, már csak

egy selyemszalaggal varrják körbe a bunda belső éleit. Általában kézzel.

Nyilvánvaló, hogy minél kisebb egy állat, annál több szükséges egy ruhadarab elkészítéséhez. Első ránézése a jó minőségű bundákon és sapkákon nem látszanak az illesztési felületek. Ez a speciális összevarrási módszernek köszönhető. A szűcs figyelembe veszi a szőr szálirányát. Az egyes darabokat nem egyenes, hanem hullámos vonalon illeszti egymáshoz, hogy a szőrszálak a szűcsfésűvel jobban elvegyíthetőbbek legyenek. Egy bokáig érő bundához 40–42 darab nyúl szőrméje szükséges. Hörcsögből 140-et használnak fel. Egy rövid bundához 12 róka szőre elegendő.

**VIGYÁZAT,
HAMISÍTJÁKI!**

A különböző szőrméket előszeretettel hamisítják. Még mindig szokás, hogy kevésbé értékes állatok szőrméjét átfestve értékesebbnek próbálják beállítani. Emiatt fontos, hogy laikusok csak megbízható helyről vásároljanak bundát.

Évekkel ezelőtt országos botrány volt abból, hogy állítólag Magyarországról kivizsláltak csempeztek ki, hogy szőrméjüket fókabundaként értékesítsék. Tasnádi kétli ugyan a hír valóságtartamát, bár annak idején ő is értesült a dologról. A szakembernek már volt szerencséje fókabundához, ami merőben más jellemzőkkel bír, mint az eb szőrméje.

1941-ben
588 szűcsműhely működött
Budapesten. Ez a szám a 60-as
évekbe 220-ra csökkent,
jelenleg 20–25-en lehetnek.
A híres szegedi és kunszentmártoni
szőrmeüzemek is megszűntek
a 90-es években.

A kutyák bőrét egyébként hazánkban nem szabad felhasználni.

**HOGYAN ÉRVELNEK A SZŰCSÖK
AZ ÁLLATVÉDŐKKEL SZEMBEN?**

Tasnádi István szerint a túlbuzgó állatvédők tévhiteket terjesztenek a bundákkal kapcsolatban.

– Szívesen elbeszélgetnék néhányukkal. Álságos magatartás, hogy miközben a szőrmefelhasználás ellen hevesen tiltakoznak, húst fogyasztanak és bőrcipőt viselnek. A prém és a bőr között pedig csupán annyi a különbség, hogy előbbiről nem kopasztották le a szőrt – magyarázta a szakember.

– A szőrme a legősibb ruha. Már a barlangrajzokon is állatbőrbe öltözött embereket ábrázoltak. 15 évvel ezelőtt az állatvédők szerveztek egy gigantikus demonstrációt. A televízióban lát-

A szűcsöknek ismerniük kell az állatvédelmi törvényt és az egyéb vonatkozó jogszabályokat is. A vidra 30 évvel ezelőtt még nem tartozott a védett állatok közé, de ma már tilos vadászni. Ha mégis vidraprémet visznek műhelyébe, etikai okokból is el kell utasítania a megbízást.

A szűcsök nemcsak szőrméből, hanem gyakran bőrből is készítenek ruházati cikkeket.

Számos szervezet azért tiltakozik, mert szerintük a tenyésztett rókákat nem megfelelő körülmények között tartják.

– Pedig minél jobban él egy állat, annál szebb lesz a szőre. A tenyésztőknek tehát pont az az érdeke, hogy az állatok minél egészségesebben legyenek táplálva, és minél kényelmesebb legyen az élőhelyük. A durva bánásmód nemcsak negatív emóciókat okoz, hanem a bundában is kárt tehet. A töredezett szőrszálak értéktelenné teszik a szőrmét. Én is jártam ilyen tenyésztőtelepen, és megállapítottam, hogy az állatok jobb körülmények között élnek, mint az ételmezési célokra tenyész-

tett csirkék vagy malacok. A rókákat hetente állatorvos kezelte.

A szőrméért tenyésztett állatokat általában gázzal vagy injekcióval, szenvedésmentesen ölik meg. Golyót azért nem használnak, hogy elkerüljék az értékes anyag roncsolódását.

tam, hogy két aktivistájuk is bőrkosz-tűmöt viselt, nevetségessé téve ezzel az egész megmozdulást.

A juhokat rendszerint tejéért, húsáért és szőrméjéért tenyész-tik. A levágott állatnak természetesen a szőrméjét is felhasználják. Viszonylag kevés állatvédő emel szót a marhatenyésztés és a sertésstelepek ellen, pedig az állatnak tulajdonképpen mindegy, hogy húsáért vagy bőréért tartják és ölik le.

Kóré Károly